

Predikan 200809. Tomas och Petrus

Idag ska vi titta lite närmare på två av Jesu lärjungar, Tomas och Petrus. Jag utgår från texten i

Joh 21:1-3

Sedan visade sig Jesus igen för lärjungarna vid Tiberiassjön. Det gick till så: Simon Petrus och Tomas, som kallades Tvillingen, Natanael från Kana i Galileen, Sebedaios söner och två andra lärjungar var tillsammans. Simon Petrus sade till de andra: "Jag ger mig ut och fiskar." De sade: "Vi följer med dig." De gick ut och steg i båten, men den natten fick de ingenting.

Berättelsen är välkänd och många predikningar har hållits över den. Det som fångat min uppmärksamhet är den ordning som lärjungarna nämns. Det vanliga är ju att Petrus nämns tillsammans med Jakob och Johannes som en inre krets kring Jesus. Jakob och Johannes kallas här bara för Sebedaios söner och så är det två lärjungar till som vi inte vet vilka de är.

Jag tror att Johannes har en poäng med att placera Tomas och Natanael närmast Petrus i den här berättelsen. För att förstå den poängen ska vi titta på några händelser som särskilt berör Tomas och Petrus.

Vi börjar med det som berättas i:

Joh 11:6-16

När han nu hörde att Lasaros var sjuk stannade han först kvar två dagar där han befann sig, men sedan sade han till lärjungarna: "Låt oss gå tillbaka till Judeen." Lärjungarna sade till honom: "Rabbi, nyss försökte judarna stena dig, och nu går du tillbaka dit!" Jesus svarade: "Har dagen inte tolv timmar? Den som vandrar om dagen snavar inte, eftersom han ser denna världens ljus. Men den som vandrar om natten, han snavar, eftersom ljuset inte finns i honom." Efter att ha sagt detta fortsatte han: "Vår vän Lasaros sover, men jag går dit för att väcka honom." Då sade lärjungarna: "Herre, sover han, så blir han frisk." Jesus hade talat om hans död, men de trodde att han menade vanlig sömn. Då sade Jesus rent ut till dem: "Lasaros är död. Och för er skull, för att ni skall tro, är jag glad att jag inte var där. Men låt oss nu gå till honom." Tomas, som kallades Tvillingen, sade till de andra lärjungarna: "Låt oss gå med för att dö med honom."

Jag är ingen expert på gruppdynamik, men erfarenheten säger mig att det krävs mod för att stå för och framföra en annan åsikt än gruppens. Tomas har mod att gå emot de andra lärjungarna med Petrus som anförare som vill hindra Jesus från att gå till Judeen. Petrus är den bland lärjungarna som ser sig själv som ledare. Han är egenföretagare i livsmedelsbranchen. Som fiskare med egen båt är han van att leda ett arbetslag. Kamraterna på fiskebåten brukar inte protestera när Petrus ger order

och instruktioner. Man gör som han säger helt enkelt. Petrus blir nog lite stukad av att Tomas går emot honom och dessutom får alla med sig. Alla inser ju att det måste vara bättre att följa med Jesus dit han går än att stanna kvar utan Jesus. För Jesus kommer att gå oavsett vad lärjungarna säger.

Det här är inte enda gången som Petrus försöker hindra Jesus. Tydligast är det i Matt. 16:e kapitel. Jesus berättar att han kommer att lida och dö. Petrus protesterar:

Matt 16:22

"Må Gud bevara dig, herre. Något sådant skall aldrig hända dig."

Jesus svarar att det du nu säger kommer inte från Gud. Det är dina egna tankar.

Bara ett par verser innan har Petrus bekänt att Jesus är Messias. Då säger Jesus:

Matt 16:17

"Salig är du, Simon Barjona, ty ingen av kött och blod har uppenbarat detta för dig, utan min fader i himlen."

Det är tvära kast hos Petrus. Han har en hög bekännelse, men när fara hotar fegar han ur.

När Jesus samlar sina lärjungar inför avskedstalet är det

oro i skaran. Jesus lugnar dem med orden:

Joh 14:1

"Känn ingen oro. Tro på Gud, och tro på mig."

Sedan fortsätter han med att säga att han går bort för att bereda plats för lärjungarna och att de känner vägen dit han går. Då säger Tomas:

Joh 14:5

"Herre, vi vet inte vart du går. Hur kan vi då känna vägen?"

Jag tror att alla lärjungarna undrade vad Jesus menade med att gå bort och bereda plats. Det är lätt hänt att tankarna fastnar vid det man inte förstår och så slutar man att lyssna på resten av undervisningen. Alla tror också att de är ensamma om att inte förstå, och vågar inte fråga. Det krävs en hel del mod för att bryta in med en fråga mitt i undervisningen. Tomas vågar. Än en gång visar han prov på mod.

Efter Jesu död och uppståndelse samlas lärjungarna till bön i övre salen. De låser alla dörrar för de är rädda för judarna. Tomas är inte med för han är inte rädd. Det står inget om vad Tomas prioriterar framför bönemötet. Jag tror att han var ute och letade efter Judas Iskariot, förrädaren. Tomas vill berätta om kvinnorna som genom änglar fått veta att Jesus uppstått. Han vill

berätta om Johannes och Petrus som varit vid graven och sett att den var tom. Men Judas hade hängit sig. Tomas kom för sent.

När han sedan möter de andra får han höra om bönemötet där Jesus kommit genom låsta dörrar och visat sig för dem. Då säger Tomas:

Joh 20:25

"Om jag inte får se spikhålen i hans händer och sticka fingret i spikhålen och sticka handen i hans sida tror jag det inte."

Det är en sak att tro att Jesus uppstått och lämnat graven tom. Det är något helt annat att möta Jesus så personligt att man kan se och ta på honom. Det vill Tomas också få uppleva. Och han får det! Nästa söndag är Tomas med och Jesus kommer igen. Då kan Tomas utbrista:

Joh 20:28 "Min Herre och min Gud."

Tomas har fått sin tro stärkt genom ett eget personligt möte med Jesus. Det är betydligt bättre än att bara gå på vad man hör av andra.

Men hur är det med Petrus? Han har hört kvinnorna berätta att om änglarna som sagt att Jesus uppstått. Lukas berättar om lärjungarnas reaktion:

Luk 24:11

De tyckte att det bara var prat och trodde inte på dem.

Men Petrus och Johannes springer ändå till graven och får se att den är tom. Om Johannes står det att han såg och trodde. Petrus ser också, men vad han tror får vi inte veta.

Petrus är med på bönemötet, men vad som rör sig i hans huvud kan vi bara ana. Tänker han tillbaka på allt han varit med om tillsammans med Jesus. Hur Jesus uppmuntrade honom att lämna båten och gå på vattnet. Minns han känslan av att vattnet bar? Inser han att det var när han vände sig om för att se lärjungarnas reaktion som han tappade ögonkontakten med Jesus och sjönk. Att det var hans behov av människors beundrande bekräftelse som fick honom att tappa fokus på Jesus.

Tänker han på upplevelsen på förklaringsberget? Hur han ville vara kvar i det härliga genom att bygga hyddor. Men Jesus stannade inte på berget. Han gick för att möta nöden nedanför.

Mest tänker han på hur han som lovade att aldrig överge Jesus ändå förnekade honom tre gånger. Vad är nu hans höga bekännelse och överilade löften värda? Vad tänker de andra lärjungarna om honom. Petrus är ju inte den ledare som de sett upp till. Han är en förnekare. Ska han

verkligen få vara med bland lärjungarna? Petrus märker att flera lärjungar tar avstånd från honom och han känner sig ensam med sina grubblerier.

Då kommer Jesus in, önskar frid och säger:

Joh 20:23

Om ni förlåter någon hans synder, så är de förlåtna, och om ni binder någon i hans synder, så är han bunden."

Man kan undra hur de orden landar hos Petrus. Finns det förlåtelse för honom? Allt verkar hänga på om de andra lärjungarna är beredda att förlåta. Allt är kaos för Petrus.

Han bestämmer sig för att gå ut med fiskebåten. Han vill tillbaka till något som han känner igen och känner sig trygg med. Det är ett bra beslut. Vi har många vittnesmål om hur fasta rutiner och praktiskt arbete kan hjälpa oss att få riktning på tankarna.

Det är nu som Tomas och Natanael sluter upp närmast Petrus. Det krävs mod för att vara nära en människa i djup personlig kris. Tomas har det modet. Natanael är den lärjunge som Jesus kallat "en sann israelit, en som är utan svek. När alla andra sviker så står Natanel kvar. Han sviker inte.

Det nattliga fisket ger ingenting, Men

Joh 21:4

När morgonen kom stod Jesus på stranden, men lärjungarna förstod inte att det var han.

Jesus uppmanar dem att kasta ut näten på fel sida av båten och nu får de fångst. Då inser Petrus att det är Jesus och lämnar båten för att möta honom.

Vilket möte det blir! Jesus kommer inte med förebråelser och tillrättavisningar. Han ställer tre frågor om kärlek.

Grekiskan har ju tre ord för kärlek och i det här sammanhanget används två. Dels Agape för gudomlig, oförbehållsam kärlek som här översätts med "älskar." Dels Filia för vänskaplig syskonkärlek som här översätts med "ha kär."

Jag vill att ni ska få samma bild som jag av situationen. Jag ser Jesus och Petrus vid en trappa. Jesus står ett par trappsteg upp och Petrus står på marken.

Första frågan lyder: "*Simon, Johannes son, älskar du mig mer än de andra gör?*"

Petrus har ju sagt att om än alla andra överger Jesus så ska inte han göra det. Men nu är inte Petrus beredd att avge en så hög bekännelse. Han kan bara säga att han har Jesus kär.

Nu tar Jesus ett steg ner i trappan, och så kommer andra frågan: "*Simon, Johannes son, älskar du mig?*" Nu är det inte en jämförelse med de andra. Jesus vill veta om Petrus älskar Jesus med den gudomliga, utgivande kärleken. Men Petrus kan bara säga: Du vet att jag har dig kär.

Jesus tar ett steg till i trappan och kommer ner på Petrus nivå. Han frågar "*Simon, Johannes son, har du mig kär?*" Jesus möter Petrus där han är och säger följ mig.

Petrus får förlåtelse och upprättelse. Tomas, den modige och omtänksamme, har fått hjälpa Petrus genom hans svåraste livskris. Tomas har inte den mest framträdande rollen bland lärjungarna. Han finns lite i bakgrunden, men när andra krisar finns han till hands som vägledare och tröstare. Vi behöver fler kristna som Tomas.

Amen.